

Asia: VM053:00/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitysluonnoksen vaikutusarviot on tehty osin puutteellisesti. Yrityksiä koskevia vaikutuksia on tunnistettu suppeasti. Suomen Yrittäjien mielestä on perusteltua täydentää vaikutusarvioita ja laajentaa yritysvaikutusten arviointia.

Meidän näkemyksemme mukaan olisi perusteltua todeta ehdotettua tarkemmin ja kattavammin tosiallisten edunsaajien määritelmiin, tunnistamiseen ja rekisteröintiin tulevien muutosten vaikutukset yrityksiin. Pienenä esitettävä muutos tosiasiallisen edunsaajan määräytymisen laskentatavassa saattaa käytännössä johtaa siihen, että suuri määrä yrityksiä, joilla on tällä hetkellä yrityksen johto merkittynä edunsaajarekisterissä, tulee ilmoittaa varsinaiset tosiasialliset edunsaajat rekisteriin. Myös yrityksille, joille merkitään johdon tiedot rekisteriin, tulee lisävelvoitteita. Yritysten velvollisuus tuntea ja tunnistaa tosiasialliset edunsaajansa tiukentuu nykyisestä ja sillä on esitettyä selvästi suurempi vaikutus hallinnollisen taakan kasvuun.

Sääntelypaketin yksityiskohtaisuus ja sitovat vaatimukset johtavat ilmoitusvelvollisten ja asiakkaiden hallinnollisen taakan sekä kustannusten kasvuun. Näiden vaikutusten hillitseminen ei ole mahdollista viittaamalla riskiperusteiseen soveltamiseen ilman riittävää liikkumavaraa.

Olemme erityisen huolissamme siitä, että luonnoksen vaikutusarvioissa ei komission toimesta tai kansallisesti tunnisteta ollenkaan lainsäädännön aiheuttamaan de-risking-ilmiötä ja sen aiheuttamia vaikutuksia kansalaisille, yrityksille ja muille yhteisöille tai julkiselle taloudelle ja kansantaloudelle.

Rahanpesu ja terrorismin rahoittamisen ehkäisevä lainsäädäntö on luonut palveluiden ja rahoituksen saantiin merkittävän esteen. Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on tunnistanut lainsäädännön luoneen de-risking-ilmiön, jonka seurauksena finanssialan toimijat joko kieltäytyvät kokonaan tarjoamasta palveluja joillekin asiakasryhmille, kuten Suomessa kasvavassa määrin pk-yrityksille tai lopettavat palveluiden tarjoamisen tällaisille asiakkaille, koska pitävät rahanpesun riskiä liian korkeana. De-risking-ilmiöön liittyy erityisesti se, että asiakkaiden tilannetta ei arvioida yksilöllisesti, vaan kohteena on kokonainen asiakasryhmä.

On tärkeää, että edellä mainitut rahanpesu ja terrorismin rahoittamisen ehkäisevä lainsäädännön synnyttämän de-risking-ilmiön vaikutukset tunnistetaan, niiden kehittymistä seurataan ja niitä pyritään lieventämään.

De-risking-ilmiöllä on laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Se voi käytännössä estää yritystoiminnan syntymisen, sillä yrityksen on käytännössä mahdotonta alkaa toimia, jos yritys ei saa peruspankkipalveluja. Tällöin vaarana on se, että kansantaloudelle tärkeitä innovaatioita jää syntymättä, sillä uudet yritykset ovat merkittäviä innovaatioiden lähteitä. Pahimmillaan tällainen kehitys voi leikata Suomen kansainvälistä kilpailukykyä ja kansantalouden kasvua.

Lisäksi tulee ottaa huomioon se, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ehkäisevä lainsäädännön vaikeuttaessa rahoituspalveluiden ja rahoituksen saantia markkinaperusteisesti on riskinä se, että julkisen rahoituksen roolia joudutaan kasvattamaan. Tällä olisi suora vaikutus julkiseen talouteen ja sen kantamaan riskiin.

Suomen Yrittäjät korostaa riittävän koulutuksen ja ohjeistuksen tärkeyttä sekä ilmoitusvelvollisille että yrityksille, jotta toisaalta uuden sääntelyn aiheuttama hallinnollisen taakan kasvu jäisi mahdollisimman pieneksi, mutta samaan aikaan sääntelyn tarkoitus toteutuisi mahdollisimman hyvin.

Lopuksi muistutamme siitä, että rahanpesua ja terrorismin rahoittamista ehkäisevä lainsäädäntö on laaja-alainen ja yksityiskohtainen kokonaisuus. Kaikkia sen vaatimuksia ei ole vielä saatettu lopulliseen muotoonsa, vaan ne täydentyvät jatkossa Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ja EU:n rahanpesuntorjuntaviranomaisen (AMLA) valmistelemalla alempitason sääntelyllä. Lainsäädännön lopulliset vaikutukset nähdään vasta alempitason sääntelyn sisällön täsmennyttyä. Kyseiset sääntelystandardit ovat suoraan sovellettavaa oikeutta ja syrjäyttävät ristiriidassa olevat kansalliset määräykset. Standardien määrä tulee olemaan huomattava, ja niiden vaikutus ilmoitusvelvollisten ja asiakkaiden toimintaan on arviomme mukaan suuri.

Malinen Petri
Suomen Yrittäjät ry